

ANNE BODNÁROVEJ

Bratislava 16. marca 1948

Vážená kolegyňa,

veľmi som Vám povďačný, že ste sa na mňa obrátili vo veci uvedenej vo Vašom liste zo 7. marca t. r. Máte pravdu: tak, ako ma úprimne teší každá správa o tom, že naši profesori a učitelia hľadajú si cestu do Komunistickej strany a vstupujú do nej, tak sa nestotožňujem s nijakým spôsobom nátlaku, s nijakým mechanickým opatrením, donucujúcim priamo alebo nepriamo kohokoľvek do KSS. Chceme mať Komunistickú stranu zloženú z ľudí presvedčených, potrebám všetkých pracujúcich vrstiev národa nášho i veci socializmu oddaných a tieto kvality nenadobudnú ľudia, ktorí nie z vlastného presvedčenia a z dobrovoľného rozhodnutia medzi nás prišli. Miestny predseda KSS nekonal teda správne, ak si vyžiadal podpísané prihlášky do KSS od úradne mu podriadených osôb a ubezpečujem Vás, že pre takýto postup nijaký súhlas a nijaký príkaz nemal. Robím potrebné opatrenia, aby vec bola vyšetrená a do poriadku daná.

A tu Vás prosím, aby ste intenzívne ako doteraz sledovali naše počínania i naše úmysly, naše ťažkosti i spôsob, ako ich prekonávame a až budete cítiť, že čas „prípravy“, na ktorý sa odvolávate, máte za sebou, prídte medzi nás. Budete vítaná. Už to, ako sa k zjavom našej súčasnosti staviate, hovorí o tom, že ste v týchto „prípravách“ ďaleko pokročili.

Srdečne si Vás zdraví Váš

L. Novomeský

Novomeského slová sú odpoveďou na list riaditeľky gymnázia v Novom Meste nad Váhom. Bodnárová mu napísala:

„Veľavážený pán povereník, dovoľujem si Vám ozná-

miľ nasledujúcu udalosť, ktorá na mňa zapôsobila tak, že som sa rozhodla písať Vám osobne, lebo som presvedčená, že sa nestotožňujete s tým, čo sa tu ná stalo. Súdim tak podľa Vášho prejavu v rozhlase dňa 5. III.

Dňa 3. III. poslal nám tunajší p. inšpektor V... (t.č. miestny predseda KSS) na každého člena zboru prihlášku do strany KSS s tým upozornením, že sa majú vrátiť podpísané do 24 hodín.

Vyhlasujem týmto, že stojím úplne za Gottwaldovou vládou a budem ju presne plniť a podporovať, no nemôžem pochopiť, že by bolo možné, aby sa pre takú závažnú vec musel človek rozhodnúť za taký krátky čas. Hoci si vysoko cením program a sociálne úlohy strany, predsa sa doteraz necítim dostatočne pripravenou, aby som vstúpila do strany, lebo nebudem tam vstupovať preto, aby som tým niečo získala. Toto zdôrazňujem preto, že som sa doteraz nezúčastnila na politickom živote vôbec a nikdy v nijakej strane som nebola. Považujem za svoju morálnu povinnosť, aby som sa mohla aspoň trochu pripraviť, lebo si myslím, že je lepšie mať člena informovaného a oddaného ako len matrikového.

Takéto stanovisko je aj niektorých členov zboru, ktorí vec berú vážne.

Úfam, pán povereník, že uznáte moje stanovisko za správne. Uistujem Vás, že po určitom časovom odstupe a po určitej príprave a oboznámení sa neuzatváram vstupu do KSS. Podotýkam ešte, že som členom ROH-u a členom Zväzu priateľov ZSSR.

Prajem Vám na povznesení školstva a v uskutočňovaní reforiem veľa zdaru a úspechov. Chcem sa plne zapojiť do uskutočňovania toho v živote a pomáhať Vám v tom.

Novomeský pokladal Bodnárovej list za mimoriadne dôležitý, prikázal preto svojmu kabinetu, aby ho (spolu s jeho odpoveďou) pripravili do tlače. Pracovníci kabinetu napísali k listom takýto úvod: „Povereník školstva a osvety dostal od riaditeľky gymnázia v istom slovenskom meste (nie je dôležité mesto toto bližšie označovať) list o tom, ako bola ona sama a členovia jej zboru získavani do KSS. Pretože sa veľa hovorí o otázke či byť či nebyť členom KSS, ako aj o tom, akým spôsobom sa majú noví členovia získavať, predkladáme verejnosti oba tieto listy na posúdenie a poučenie.“

Materiál vyšiel s názvom Dva listy o tom, či má byť a kto má byť členom KSS 9. 10. 1948 v Nár. obrode v rubrike Školský obzor.

16. III. 1948 napísal Novomeský aj gener. taj. Štefanovi Baššovanskému: „Posielam Ti odpis listu istej uči-

teľky a svoju odpoveď na tento list. Pochopíš, o čo ide.

Považujem za nesprávne a nebezpečné vykonávať nátlak, hlavne na učiteľstvo. Mám presné správy deň čo deň o postoji učiteľstva ku KSS a môžem s pokojným svedomím povedať, že všade, kde sa nevykonáva nátlak, vstupuje učiteľstvo do KSS, o čom ma presvedčujú telegramy, ktoré dostávam v prekvapujúcom množstve a v takom duchu, v akom sa slovenskí učitelia azda ešte nikdy nevyjadrovali.

Veľmi by som bol rád, keby orgány Strany na vidieku zachovali vždy tento postup; netreba nútiť, stačí presvedčiť. Toto sa stretne zaiste s väčším úspechom.“